

Biuletyn Informacyjny

Sierpień 2019

Wydawca: Ambasada Japonii w Polsce



**Japonia na Liście
Światowego Dziedzictwa
UNESCO**



Shiretoko © BUD international / amanaimages

W 1992 roku Japonia ratyfikowała Konwencję w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego, po czym już w kolejnym, 1993 roku, na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO zostały wpisane cztery japońskie obiekty. Były to kompleks świątynny Hōryū-ji oraz Zamek Himeji (jako zabytki) oraz góry Shirakami i wyspa Yakushima (jako pomniki przyrody). W kolejnych latach na listę zabytków trafiały następujące miejsca: zabytki starego Kioto (1994), Shirakawa i Gokayama (1995), Kopuła Bomby Atomowej w Hiroszynie i chram Itsukushima (1996), zabytki Nary (1998), chramy i świątynie w Nikkō (1999), zabytki historyczne Księstwa Riukiu (2000), święte miejsca i drogi pielgrzymkowe w regionie gór Kii (2004), kompleks kopalni srebra Iwami Ginzan (2007), świątynie, ogrody i stanowiska archeologiczne związane z buddyzmem Czystej Ziemi Hiraizumi (2011), góra Fuji (2013), ośrodek jedwabnictwa w Tomioka (2014), miejsca związane z rewolucją przemysłową w okresie Meiji (2015), budynek zaprojektowany przez Le Corbusiera (2016), wyspa Okinoshima i związane z nią miejsca

w regionie Munakata (2017) oraz miejsca związane z ukrytym chrześcijaństwem w Nagasaki i Amakusa (2018). W lipcu 2019 roku do listy dodano również kurhany znajdujące się w regionie Osaki.

Hokkaido i Tōhoku

Półwysep Shiretoko znajduje się w północno-wschodniej części Hokkaido. Stanowi znakomity przykład interakcji ekosystemów morskich i lądowych, a także niezwykłej ich wydajności, w dużej mierze zależnej od tworzenia się zimą lodu morskiego na najniższej szerokości geograficznej na półkuli północnej. Ma to szczególne znaczenie dla wielu gatunków zwierząt, z których część jest zagrożona i endemiczna (np. puchacz japoński). Obszar ten ma globalne znaczenie dla zagrożonych ptaków morskich i ptaków wędrownych, wielu gatunków łososiowatych oraz dla ssaków morskich, w tym m.in. uchatka grzywiastego. Półwysep Shiretoko został wpisany na listę w 2005 roku jako pomnik przyrody.



Shirakami © JNTO

Obszar Shirakami położony jest w prefekturze Aomori na północy wyspy Honsiu. Znajdują się tu jedno z największych na świecie obszarów lasów dziewiczych porośnięte przez buki Siebolda. W lasach tych mieszka ponad 80 gatunków ptaków, a także niedźwiedzie i serau.

Hiraizumi - świątynie, ogrody i stanowiska archeologiczne związane z buddyzmem Czystej Ziemi w prefekturze Iwate to kompleks, który obejmuje 5 miejsc razem ze świętą górą Kinkeizan. Na jego obszarze znajdują się pozostałości budynków rządowych pochodzących z XI i XII wieku,



Narodowe Muzeum Sztuki Zachodu w Tokio
© officek / a.collectionRF / amanaimages

kiedy Hiraizumi było ośrodkiem administracyjnym północnej Japonii. Buddyzm Czystej Ziemi upowszechnił się w Japonii w VIII w. Przenikając się z sintoizmem przyczynił się do rozwoju japońskiej sztuki projektowania ogrodów.

Kantō i Chūbu

Wśród 17 obiektów w 7 krajach zaprojektowanych przez Le Corbusiera (Charles-Edouard Jeanneret-Gris) znajduje się Narodowe Muzeum Sztuki Zachodu w Tokio (główny budynek).

Świątynia Chūsonji © GYRO PHOTOGRAPHY / a.collectionRF / amanaimages



Ogasawara
© Ushio Hamashita /
a.collectionRF /
amanaimages



Jest to jedyny budynek w Japonii zaprojektowany przez ojca modernizmu w architekturze. Muzeum powstało w 1959 roku, by stać się domem dla kolekcji sztuki zachodniej Kōjirō Matsukaty (1865-1950), polityka i przedsiębiorcy. Kolekcja ta przed oraz po II wojnie światowej znajdowała się we Francji i została zwrócona Japonii w roku otwarcia obiektu. Została tym samym, zgodnie z intencją kolekcjonera, udostępniona do oglądania.

Archipelag Ogasawara położony jest 1000 km na południe od Tokio. Składa się z ponad 30 wysp i wysepek o zróżnicowanym krajobrazie i niezwykle

bogatej faunie i florze. Wyspy Ogasawara są domem dla zagrożonego wyginięciem nietoperza owocowego, zwanego latającym lisem z Boninu, a także dla prawie 200 gatunków ptaków oraz blisko 500 gatunków roślin.

Chramy i świątynie w Nikkō w prefekturze Tochigi stanowią przykłady arcydzieł architektury i zdobnictwa. Są ściśle związane z historią siogunów z rodu Tokugawa. Na listę UNESCO zostały wpisane chramy Tōshōgū i Futarasan-jinja oraz świątynia buddyjska Rinnō-ji.



Tōshōgū
© pasmal /
a.collectionRF /
amanaimages



Góra Fuji © AquaGeoGraphic / a.collectionRF / amanaimages

Góra Fuji - wznoszący się ponad jeziora i wioski piękny wulkan o charakterystycznym kształcie, którego szczyt często pokryty jest śniegiem, to chyba najbardziej kojarzone z Japonią miejsce. Od wielu wieków pielgrzymi udawali się na tę świętą górę; stanowiła inspirację dla artystów i poetów. W XII wieku Fuji była centrum praktyk buddyzmu ascetycznego, zawierającego elementy sinto. Jej reprezentacja w sztuce japońskiej sięga XI wieku, ale drzeworyty ukiyo-e z okresu Edo (1603-1868) sprawiły, że Fuji stała się znaną na świecie ikoną Japonii i wywarła wpływ na rozwój sztuki zachodniej. Na listę zostały wpisane zarówno góra, jak i szlaki pielgrzymkowe oraz chramy, w tym m.in. Sengen-jinja, schroniska mnichów oshi, naturalne pozostałości wulkaniczne, gorące źródła, jeziora i wodospady.

W miejscowości Shirakawa w północnej części prefektury Gifu znajduje się kompleks doskonale zachowanych tradycyjnych domów krytych strzechą, zbudowanych w stylu gasshō-zukuri. Ostre, spadziste dachy miały za zadanie sprostać nawie-

dzającym te tereny obfitym opadom śniegu. Za budulec dachów służy słoma z roślin z rodzaju kaya (miskant chiński). Raz na kilkadziesiąt lat dach wymaga całkowitej wymiany. Prace z tym związane są wydarzeniem gromadzącym mieszkańców, którzy tak jak niegdyś pomagają sobie nawzajem. Domy budowane w tym stylu można zobaczyć jeszcze jedynie w pobliskiej Gokayamie. Oba miejsca znajdują się na liście UNESCO.

Shirakawa © JNTO



W prefekturze Gunma na północny zachód od Tokio znajduje się Tomioka - zespół zabytkowy obejmujący miejsce hodowli jedwabników i wytwórnię jedwabiu, który powstał w 1872 r. Zbudował go rząd Japonii, ale maszyny zostały sprowadzone z Francji. Zespół tworzą cztery budynki związane z różnymi etapami produkcji jedwabiu naturalnego: farmy doświadczalnej, gdzie hodowano kokony, chłodni do przechowywania jaj jedwabników, przędzalni oraz szkoły, w której uczono jedwabnictwa. Ośrodek stanowi symbol wkroczenia Japonii na drogę nowoczesnego rozwoju przemysłowego. Odegrał kluczową rolę w odnowie hodowli jedwabników i rozwoju japońskiego przemysłu jedwabniczego pod koniec XIX wieku. Dzięki niemu Japonia zbudowała swoją pozycję głównego eksportera jedwabiu naturalnego, przede wszystkim do Włoch, Francji i Stanów Zjednoczonych.

Tomioka © YANSHIN / a.collectionRF / amanaimages



Kansai

Trzy święte miejsca: Yoshino i Ōmine, Kumano Sanzan oraz Koyasan znajdują się w gęstych lasach gór Kii. Są połączone szlakami pielgrzymkowymi do starych stolic Japonii - Nary i Kioto. Niektóre z sanktuariów znajdujących się na ich terenie zostały założone w IX wieku. Odzwierciedlają połączenie sinto, zakorzenionego w starożytnej tradycji kultu natury i buddyzmu, który został wprowadzony do Japonii z Chin i Półwyspu Koreańskiego. Obszar ten, z licznymi strumieniami, rzekami i wodospadami, nadal stanowi część żywej kultury Japonii.





Kiyomizudera © Ken Ken / a.collectionRF / amanaimages

Zbudowane w 794 roku Kioto było miastem cesarza od swoich początków aż do połowy XIX wieku. Przez ponad tysiąc lat miasto było także centrum kultury kraju. Jego historia ilustruje rozwój i przemiany japońskiej architektury, szczególnie sakralnej, oraz sztuki ogrodniczej, która wpłynęła na architekturę krajobrazu na całym świecie. Zabytki wpisane na listę UNESCO znajdują się na terenie Kioto, Uji (pref. Kioto) i Ōtsu (pref. Shiga).

Nara była centrum Japonii w latach 710-784. Był to okres głębokich przemian politycznych i kulturalnych kraju, struktura rządu została ustalona, a miasto cieszyło się dobrobytem. Świątynie buddyjskie, chramy sintoistyczne oraz pozostałości po pałacu cesarskim dają szeroki obraz życia w Japonii w VIII wieku. Natomiast w kompleksie świątynnym Hōryū-ji w prefekturze Nara znajduje się prawie 50 zabytków buddyjskich. Kilka z nich pochodzi z końca VII lub początku VIII wieku, co czyni je jednymi z najstarszych zachowanych drewnianych budynków na świecie. Te arcydzieła architektury drewnianej ilustrują adaptację architektury buddyjskiej do japońskiej kultury. Ważne są nie tylko dla historii sztuki, ale także dla historii religii, ponieważ ich budowa zbiegła się z wprowadzeniem buddyzmu do Japonii.

Hōryū-ji © GYRO PHOTOGRAPHY / a.collectionRF / amanaimages





Zamek Himeji © Tak / a.collectionRF / amanaimages

Za jeden z najpiękniejszych zamków w Japonii uważa się położony w prefekturze Hyōgo Zamek Himeji, nazywany też Zamkiem Białej Czapli. Jego początki sięgają 1333 roku, ale swój obecny kształt zyskał w pierwszej połowie XVII wieku. Składa się z 83 budowli, ma zaawansowane systemy obronne i sieć pomysłowych zabezpieczeń. Stanowi arcydzieło konstrukcji drewnianej łączącej funkcjonalność z estetyką. Jego kamienne mury pomalowane są na biało, czemu budowla zawdzięcza swoją nazwę. W 1951 roku Zamek Himeji został uznany za skarb narodowy.

Najnowszymi obiektami dziedzictwa światowego UNESCO jest 49 kurhanów (kofun) różnej wielkości i kształtów, znajdujących się w okolicach Osaki. Grobowce te należą do członków elity rządzącej, a w ich wnętrzach znaleźć można m.in. charakterystyczne gliniane figurki haniwa. Kurhany wpisane na listę zostały starannie wybrane spośród 160 tysięcy tego typu obiektów w całej Japonii. Stanowią przekrojącą reprezentację okresu kofun, obejmującego czasy od III do VI wieku.



Daisen Kofun
© AME / a.collectionRF / amanaimages

Itsukushima
© YOSHIHARU NUGA /
a.collectionRF / amanaimages



Chūgoku

W prefekturze Shimane w południowo-zachodniej części wyspy Honsiu znajduje się kompleks kopalni srebra Iwami Ginzan. To górzysty teren, przeplatany głębokimi dolinami, na którym znajdują się pozostałości rozległych kopalń, osad górniczych i tras transportowych. Działywały one prężnie między XVI a XX wiekiem, przyczyniając się do rozwoju gospodarczego Japonii. Dzięki ich istnieniu w kraju rozwinęła się masowa produkcja srebra i złota. Obecnie teren jest zalesiony. Znajdują się tu fortece, kapliczki, części szlaków transportowych do wybrzeża oraz trzy miasta portowe, Tomogaura, Okidomari i Yunotsu, skąd eksportowano rudę.

W sercu miasta Hiroszima położony jest Park Pokoju, który upamiętnia zrzućenie bomby atomowej na miasto (6 sierpnia 1945 roku). Na jego

terenie znajduje się Muzeum Pokoju, a także pomnik Pokoju (inaczej Kopuła Bomby Atomowej) – budynek, który został zniszczony przez bombę jedynie w połowie, pomimo bliskiej odległości od epicentrum wybuchu. Od tamtej pory można oglądać go w takim kształcie, jak tuż po zniszczeniu.

W pobliżu miasta znajduje się chram Itsukushima na wyspie Miyajima. Jego najbardziej charakterystycznym elementem jest stojąca w morzu brama torii, wyznaczająca w chramach sintoistycznych granicę świętego obszaru. Budynki chramu stoją na drewnianych pomostach wysuniętych w morze, co w trakcie przyływu sprawia wrażenie, iż unoszą się one na wodzie. W centralnej części kompleksu mieści się kwadratowa scena, na której odgrywane są przedstawienia tradycyjnego teatru nō. Brama torii stanowi również piękne tło podczas letnich pokazów sztucznych ogni.



Iwami Ginzan
© GYRO PHOTOGRAPHY /
a.collectionRF /
amanaimages



Gunkanjima © JP / amanaimages

Kiusiu i Okinawa

W prefekturach Nagasaki i Kumamoto na wyspie Kiusiu znajduje się wiele miejsc związanych z ukrytym chrześcijaństwem. Powstały one między XVII a XIX wiekiem, kiedy religia ta była w Japonii formalnie zakazana, a jej wyznawcy musieli działać w ukryciu. Są to m.in. kościoły (katedra Ōura, kościół Kuroshima) oraz osada Sakitsu.

W południowo-zachodniej Japonii znajdują się 23 miejsca związane z rewolucją przemysłową w okresie Meiji (1868-1912). Stanowią one świadectwo gwałtownego uprzemysłowienia kraju od połowy XIX do początku XX wieku. Rozwój hutnictwa, przemysłu stocznioowego i wydobywczego pokazuje proces poszukiwania możliwości importu technologii z Europy i Ameryki Północnej do feudalnej Japonii oraz przystosowywania tych technologii do potrzeb państwa, zgodnie z tradycjami społecznymi. Jest to przykład pierwszego udanego przeniesienia wzorców zachodniego przemysłu do kraju spoza kręgu cywilizacji zachodnioeuropejskiej.

Katedra Ōura © YANSHIN / a.collectionRF / amanaimages



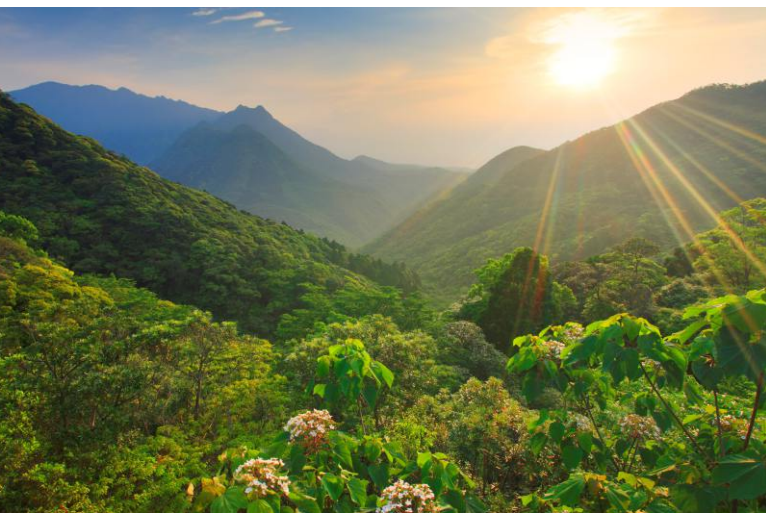


Okinoshima © Mitsushi Okada / a.collectionRF / amanaimages

Ważnym japońskim pomnikiem przyrody jest Yakushima, wyspa w prefekturze Kagoshima. Jej flora jest bardzo bogata, liczy około 1900 gatunków i podgatunków, w tym sugi, czyli japoński cedr. Niektóre z tych drzew mają ponad 1000 lat! Pozostałości pierwotnych lasów klimatu umiarkowanego ciepłego są unikatowe w tym regionie. Yakushimę zamieszkuje także 16 gatunków ssaków i 150 gatunków ptaków.

Położona 60 km od zachodniego wybrzeża wyspy Kiusiu Okinoshima jest wyjątkowym przykładem tradycji kultu świętej wyspy. Zachowa-

ne w niemalże nienaruszonym stanie stanowiska archeologiczne stanowią chronologiczny zapis zmian zachodzących w obrzędach między IV a IX wiekiem. W czasie tych obrzędów, w różnych częściach wyspy składano w darze cenne i wysokiej jakości przedmioty, sprowadzane z zagranicy. Dary te potwierdzają intensywną wymianę między Wyspami Japońskimi, Półwyspem Koreańskim i kontynentalną Azją. Co ciekawe Okinoshima, będąca świętą wyspą Wielkiego Chramu Munakata, została wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO podczas sesji Komitetu Światowego Dziedzictwa odbywającej się w Krakowie.



Yakushima © Mitsushi Okada / a.collectionRF / amanaimages

Na Archipelagu Riukiu (prefektura Okinawa) znajduje się szereg zabytków reprezentujących kilkusetletnią historię Księstwa Riukiu. Należą do nich zamki Shuri, Nakijin, Zakimi, Katsuren, Nakagusuku, rezydencja i ogrody Shikina-en, mauzoleum Tamaudun oraz miejsca kultu religijnego Seifa-utaki i Sonohyan-utaki (zwłaszcza kamienna brama). Szeroko zakrojone kontakty gospodarcze i kulturowe Księstwa Riukiu przyczyniły się do powstania wyjątkowej kultury.



Zamek Shuri © JP / amanaimages

